

A KÖNYVTÁRI TÖRVÉNY NYOMÁBAN...

Ez év március 9-én jelent meg a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1956. évi 5.sz. törvényerejű rendelete a könyvtárügy szabályozásáról és a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának 1.018/1956 /III.9./ számú határozata e rendelet végrehajtásáról.

A törvény nyomán a műszaki könyvtárakban megélénkült a munka. Az alközponttá szerveződő miniszteriumi és egyéb könyvtárakban elsőrendű feladatként a könyvtári törvény szellemének a vállalati és intézeti könyvtárakban való érvényrejuttatása szerepel.

A KOHÓ ÉS GÉPIPARI MINISZTERIUM

Műszaki Dokumentációs Csoportja felhívta a vállalatvezetők figyelmét arra, hogy a műszaki könyvtárak jobb működésének objektív feltételeit fokozottabban biztosítsák. Az elsőrendű feladatok között szerepel több nagy- és középvállalatnál a műszaki könyvtáraknak elhelyezésének még megoldatlan kérdése.

A SZTÁLIN VASMŰNEL már tervbevették, hogy a műszaki könyvtár részére az igazgatósági épületben tágas, szép helyet biztosítanak; a GANZ VAGONGYÁRBAN folyamatban van nagyobb raktárhelyiség és külön olvasóhelyiség kijelölése a műszaki könyvtár részére. Az EMAG-ban -amely a legnagyobb mezőgépipari vállalat- egy zsufolt irodában, két szekrényben vannak még a műszaki könyvek összezsufolva és olvasási lehetőség nincsen. Helyes lenne, ha az EMAG vezetői követnék a Sztálin Vasmű példáját.

A műszaki dokumentációs csoport azt tervezi, hogy ne csak a függetlenített, hanem a nem függetlenített műszaki könyvtárosok is szakkönyvtárosi képzettséget nyerjenek. A csoport az Országos Műszaki Könyvtárral együttműködve, irányelveket dolgoz ki a műszaki könyvtárak részére, és ezekben már figyelembe veszik a könyvtári törvénynek a műszaki könyvtárakra

vonatkozó végrehajtási utasítását. E kiadvány utmutatást ad a vállalatoknak a műszaki könyvtárak szervezésére és tevékenységére vonatkozóan, továbbá módszertani segédeszközül is szolgál a szakkönyvtárosok részére.

Feladatául tűzte ki a KGM Műszaki Dokumentációs Csoportja, hogy a műszaki könyvtárosok, a műszaki szakkönyvtárosi képzettség mellett, még ebben az öt éves tervben, megfelelő nyelvtudásra tegyenek szert és műszaki alapképzettséget nyerjenek.

A minisztériumi és az iparági dokumentációs központok kiépítésére fokozatosan kerül sor. A minisztérium műszaki könyvtára ez évben továbbfejlesztette a vállalatok felé dokumentációs tevékenységét, így például kb. 8 000 kötetes könyvvállományáról szakkatalógust adott ki, amelynek alapján a vállalatok kölcsönözhetnek. Küldte a KGM valamennyi vállalatának a könyvtár folyóiratállományáról készült jegyzékét, továbbfejlesztette a műszaki fordítások szakkatalógusát oly módon, hogy az most már a valamennyi kohó- és gépipari vállalatot érdeklő műszaki fordításokat, az OMK és a KGM műszaki könyvtárának raktári számával ellátva, tartalmazza. Az elmúlt hónapban adták ki a most beérkezett szovjet tapasztalatcsere és prospektus anyagokról, valamint a vállalatoknál lévő, a baráti államoktól az 1955. év végéig beérkezett dokumentációs anyagok jegyzékét.

A KGM Műszaki Dokumentációs Csoportja még ebben az évben kísérletet tesz néhány technológiai jellegű szakterületen a dokumentációs szaktanácsadás bevezetésére. Ily módon kívánja a vállalatok műszaki fejlesztési feladatait konkrétan segíteni, a dokumentációs anyagok felhasználását és fordítását koordinálni, továbbá a vállalatok által tapasztalatcsereére javasolt ujitási és dokumentációs anyagokat felülbírálni, összegyűjteni és propagálni.

A könyvtári törvény utal arra is, hogy egyes tárcáknál célszerű egy-egy arra alkalmas vállalatnál, illetve intézetnél iparági dokumentációs központokat is létesíteni. Előreláthatólag rövidesen sor kerül egy ilyen iparági dokumentációs központ tevékenységének megindítására a Hiradástechnikai Kutató Intézetben, ahol az Egyesült Izzó műszaki információs osztályával együttesen fogják a hiradástechnikai iparág központi dokumentációs feladatait és a vállalati dokumentáció koordinálását megoldani. E tárgyban az első megbeszélést már megtartották; ahol az érdekeltek igen nagy örömmel csatlakoztak ehhez a kezdeményezéshez.

Tervezik továbbá a KGM vállalatainál hasznosítható szabadalmakról adandó tájékoztatást is.

AZ ÉPÍTŐIPAR TERÜLETÉN

nehezebb a helyzet, mert az építőipar gyorsiramu fejlődése következtében 1950-1953-ig az Építésügyi Minisztériumban állandó átszervezés folyt, és így ebben az időben még dokumentációs részleg sem létesült. A könyvtári törvény nyomán két alközpont szervezését tervezik. Az első alközpont az É.M. Dokumentációs és Nyomtatványellátó Vállalat /ÉDNyV/, melyhez egy tudományos intézet, egy kutatóintézet és 11 tervezővállalat műszaki könyvtára tartozik; míg a másik alközpont az Építőipari Könyvtári Tanács, amelyhez az építőipari- és építőanyagipari vállalatok könyvtárai tartoznak. Ezeknél a vállalatoknál a szakszervezeti és a műszaki könyvtár egyesítve működik.

Az ÉDNyV munkájánál a szigorú értelemben vett könyvtári munka csak másodlagos; elsőrendű feladata a műszaki dokumentáció megszervezése. Tájékoztatóját a vállalat az egyes tervező- és kutatóintézetek munkájával koordinálja. A koordináció alapján a vállalat az építőipari cikk-katalógus több mint 400 építőipari folyóiratának teljes cikkanyagát folyamatosan feldolgozza.

A folyó évben elkészül a tárca vállalatainál és intézeteinél lévő külföldi könyvek központi oimtára is. Az ÉDNyV távlati tervében szerepel a szakfolyóiratokban megjelenő ujitási ötletek feldolgozása, tárolása és küldése.

Az építőipari és építőanyagipari szakkönyvtárak kérdését jelen számunkban Szára János cikke részletesen ismerteti.

A VÁLLALATI KÖNYVTÁRAKNÁL

is megélénkült a könyvtári törvény nyomában a munka. Közvetlenül a törvény megjelenése után a SZTÁLIN VASMŰ központi műszaki könyvtárának vezetője, Koronczay Béla felkereste a Vasmű főmérnökét és a műszaki fejlesztési osztály vezetőjét, akik előtt feltárta a könyvtár rendezésének szükségességét. Pilter Pál főmérnök határozott intézkedéssel elrendelte a különböző gyáregységektől begyűjtött mintegy 8000 kötetnyi rendezetlen könyv-állomány teljes feldolgozását, új könyvtári helyiség tervezését és építését. Az intézkedés nyomán már május elején megkezdődött a központi műszaki könyvtár teljes állományának rendszeres feldolgozása, melyhez az üzemszervezetek összesen 8 fő segítséget adtak. A feldolgozó

munka és a könyvtár teljes rendbehozása két-három hónapon belül megtörténik, és remélhető, hogy az év végére az új helyiségbe költöző Sztálin Vasmű központi műszaki könyvtára az ország első szakkönyvtárainak sorába emelkedik. Ezidőszerint ennek minden előfeltétele biztosítva látszik. Véleményünk szerint ilyen példamutató intézkedés az üzem műszaki vezetése részéről más üzemben is követésre találhat.

A PAPIRIPARI KUTATÓ INTÉZET könyvtára a Papiripari Igazgatóság és az alája tartozó vállalatok részére igen jó összefogó dokumentációs munkát végez. Az intézet minden kutatócsoportja bekapcsolódik a referáló munkába. A könyvtár révén az intézet elmélyíti kapcsolatát a külföldi rokon profilu kutatóintézetekkel és különös gondot fordít a hazánkban megvalósítható külföldi tapasztalatok bevezetésére. Ez utóbbi tevékenységéhez felhasználja a Papir- és Nyomdatechnika című folyóirat hasábjait.

A FÉMIPARI KUTATÓ INTÉZET könyvtára saját könyv- és folyóirat állományának katalógusát elküldi a timföldgyáraknak és a kohászati üzemeknek, valamint a Miskolci Egyetem fémkohászati tanszékének. A kutatóintézet műszaki könyvtárának távlati tervében szerepel, hogy teljes könyv- és folyóiratkatalógusát az Országos Műszaki Könyvtár és a budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára részére is elkészíti.

A LÁNG GÉPGYÁR régi problémájának megoldását, a könyvtáros függetlenítését reméli a törvény nyomán.

A POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG műszaki könyvtárának vezetője dr. Kormány László a nyelvpótlék-kérdés rendezését is várja a törvény nyomán. Javasolta, hogy azokban a műszaki könyvtárakban, ahol bizonyos számú idegennyelvű műszaki könyv van, biztosítsanak a műszaki könyvtáros részére nyelvpótlékot. Ezidőszerint ugyanis az a helyzet, hogy sok esetben a műszaki könyvtárost más beosztásba sorolják be, hogy részére a nyelvpótlékot folyósíthassák.

A TELEFONGYÁR műszaki könyvtárában Gonda Pálné, a műszaki könyvtárosok fizetés rendezését várja. Több oldalról, így pl. a győri WILHELM PIECK gyár, a TATABÁNYAI SZÉN-BÁNYÁSZATI TRÖSZT, a TÖRÖKSZENTMIKLÓSI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR, stb. szakkönyvtárosai a továbbképzés kérdésének megoldását sürgetik.

A szakkönyvtárakban sok jó javaslat, gondolat született a törvény nyomán, amelynek megvalósítását -reméljük a közeljövőben megjelenő- végrehajtási utasítás hivatott biztosítani.

Az Országos Műszaki Könyvtárügyi Tanács már tárgyalta a végrehajtási utasítást. A Tanács ezen ülésén számos szakkönyvtáros is részt vett, akik igen hasznos javaslatokkal egészítették ki az OMK előterjesztését. Reméljük, hogy a végrehajtási utasítás megnyugtató módon rendezi a műszaki szakkönyvtárak helyzetét és ezzel a műszaki fejlesztés érdekében folytatott munkájuk további javulását is biztosítja.

Pap János

Az Országos Műszaki Könyvtár ajándékként átengedi bármely műszaki könyvtárnak a Vie du Rail című francia folyóirat következő számait:

1955.évi 508-515., továbbá 517-525. szám

1956.évi 528-535., továbbá 537-546. szám.

Az igénylés az Orsz.Műszaki Könyvtár címére /Bpest, József-krt. 6. I.em. 33./ a szerzeményi csoportnál adható be.

A MÁV Vasutтерvező, Budapest,V.Széchenyi rakpart 8. folyóiratgyűjteményéből az alábbi lapok hiányoznak:

- 1./ Magyar Építőipar 1955. 2.
- 2./ Magyar Energiagazdaság.1955. 3. és 8.
- 3./ Járművek, mezőgazdasági gépek 1955. 2.
- 4./ Épületgépészet 1955. 3.

Felkéri azokat a könyvtárakat, amelyek e lapszámból fölös példánnyal rendelkeznek, hogy azokat küldjék el címére. A folyóiratok árát megtéríti és telefon-értesítés esetén, azokat elhozatja.

Az INDUSTRIAL AND ENGINEERING CHEMISTRY 1923-1954. 15-46. évfolyamát, 11.550.- Ft. értékben az Építőanyagipari Központi Kutató Intézet /Bp.X.Bihari u.6./ átadná.